

Predmet C-265/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

29. ožujka 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

High Court (Irlande)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

11. siječnja 2019.

Tužitelj:

Recorded Artists Actors Performers Ltd

Tuženici:

Phonographic Performance (Ireland) Ltd

Minister for Jobs Enterprise and Innovation

Irlande

Attorney General

HIGH COURT (Visoki sud, Irska)

[omissis]

IZMEĐU

RECORDED ARTISTS ACTORS PERFORMERS LIMITED

TUŽITELJ

I

PHONOGRAPHIC PERFORMANCE (IRELAND) LIMITED

MINISTER FOR JOBS ENTERPRISE AND INNOVATION

IRELAND I THE ATTORNEY GENERAL

TUŽENICI

**RJEŠENJE O UPUĆIVANJU ZAHTJEVA ZA PRETHODNU ODLUKU
SUDU EUROPSKE UNIJE**

Kratice

„Direktiva 2006/115”	Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva
„Rimska konvencija”	Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvodača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju
„WPPT”	WIPO Ugovor o izvedbama i fonogramima iz 1996.
„Zakon iz 2000.”	Copyright and Related Rights Act 2000 (Zakon iz 2000. o autorskom pravu i srodnim pravima)

1. SUD KOJI UPUĆUJE ZAHTEJEV

1. High Court of Ireland (Visoki sud, Irska) (sudac Simons) podnosi zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (u daljnjem tekstu: UFEU). [omissis] **[orig. str. 2.]**

[omissis]

3. PREDMET GLAVPOSTUPKA I RELEVANTNE ČINJENICE

5. Rješavanje spora u glavnom postupku ovisi o pravilnom tumačenju Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (u daljnjem tekstu: Direktiva 2006/115). Sud koji upućuje zahtjev želi doznati je li, i ako da, u kojoj mjeri, dopušteno Direktivu 2006/115 tumačiti upućivanjem na pojam „nacionalnog tretmana” koji je propisan Rimskom konvencijom i WIPO Ugovorom o izvedbama i fonogramima iz 1996. (u daljnjem tekstu: WPPT).

6. Spor u glavnom postupku odnosi se na naplatu i distribuciju licencijskih naknada plativih s osnove javnog izvođenja ili radiodifuzijskog emitiranja snimljenih glazbenih djela. Prema nacionalnom zakonodavstvu vlasnik bara, noćnog kluba ili svakog drugog javnog mjesta koji želi izvoditi snimljenu glazbu dužan je za to plaćati licencijsku naknadu. Na sličan način, tko želi zvučni zapis uključiti u radiodifuzijsko emitiranje ili u uslugu kablovskog programa također mora za to plaćati licencijsku naknadu. Ta je obveza u nacionalnom pravu detaljno utvrđena u Copyright and Related Rights Act 2000 (Zakon iz 2000. o autorskom pravu i srodnim pravima). Zakonodavstvom se propisuje da korisnik plaća jednu licencijsku naknadu tijelu za licencije koje predstavlja proizvođača zvučnog zapisa, ali da se naplaćeni iznos dijeli između proizvođača i umjetnika izvođača.
7. Tužitelj zastupa određene umjetnike izvođače, a prvonavedeni tuženik određene proizvođače, pri čemu su drugotuženi Minister for Enterprise and Innovation (ministar za poduzetništvo i inovacije), trećetuženi Irish State (irska država), a četvrtotuženi Attorney General of Ireland (irski državni odvjetnik). Između tužitelja i tuženika postoji spor o tumačenju i provedbi ugovorne obveze koju su međusobno sklopili. Rješenje tog spora zahtijeva tumačenje domaćeg zakonodavstva, koje se, pak, mora tumačiti s obzirom na europsko pravo. **[orig. str. 3.]**
8. Irskim nacionalnim pravom propisuju se različiti kriteriji za proizvođače i umjetnike izvođače. Proizvođač, kao ovlaštenik autorskog prava, ima pravo na dio pravične naknade u okolnostima kada je zvučni zapis prvi puta zakonito učinjen dostupnim javnosti u irskoj državi ili u zemlji Europskog gospodarskog prostora (EGP). Proizvođač također uživa pravo tzv. 30-dnevnog pravila. Nasuprot tomu, umjetnik izvođač ima pravo na dio pravične naknade samo (i) ako je irski državljanin odnosno ima prebivalište ili boravište u Irskoj ili (ii) ako ima prebivalište ili boravište u zemlji EGP-a. (Umjetnik izvođač zasebno ispunjava kriterij ako se izvedba odvija u Irskoj ili zemlji EGP-a).
9. Središnje pitanje u glavnom postupku jest pitanje usklađenosti s pravom Unije isključenja određenih umjetnika izvođača iz prava na dio te pravične naknade u okolnostima u kojima se proizvođaču tog istog zvučnog zapisa ona isplaćuje. Činjenica da se nacionalnim zakonodavstvom osobe s prebivalištem i boravištem u EGP-u tretira na isti način kao i irske državljanice znači da se njime ne povređuje opće načelo zabrane diskriminacije prema pravu Unije. Međutim, tužitelj ističe da pravilno tumačenje Direktive 2006/115 zahtijeva da se umjetniku izvođaču, neovisno o njegovu prebivalištu ili boravištu, mora odobriti pravo na dio pravične naknade u okolnostima kada je njihova izvedba fiksirana u zvučnom zapisu koji sam po sebi ispunjava uvjete za zaštitu. Prema tom argumentu, nije dopušteno upotrebljavati kriterije koji se primarno temelje na prebivalištu ili boravištu umjetnika izvođača.
10. Pod pretpostavkom da se odredbama WPPT-a uređuje tumačenje Direktive 2006/115, javlja se daljnje pitanje opravdanosti pristupa koji zauzima nacionalno

zakonodavstvo kao odgovor na rezervaciju koju su izjavile određene stranke u skladu s člankom 15. WPPT-a.

4. **RELEVANTNE PRAVNE ODREDBE**

Nacionalno zakonodavstvo

11. Člankom 37. stavkom 1. Copyright and Related Rights Acta 2000 (br. 28 iz 2000.) (Zakon iz 2000. o autorskom pravu i srodnim pravima, u daljnjem tekstu: Zakon iz 2000.) propisuje se da nositelj autorskog prava na djelu ima isključivo pravo da poduzima ili ovlašćuje druge da poduzimaju sve ili neke od posebnih radnji, uključujući, ovisno o slučaju, pravo na stavljanje djela na raspolaganje javnosti. Definicija „djela” obuhvaća „zvučni zapis”. „Zvučni zapis” definira se u članku 2. kao fiksiranje zvukova ili njihova prikaza, iz čega se zvukovi mogu reproducirati, neovisno o mediju na kojem je zapis učinjen ili o metodi kojom su zvukovi reproducirani. Člankom 19. propisuje se da autorsko pravo ne postoji u pogledu zvučnog zapisa sve dok se ne izvrši njegova prva fiksacija.
12. Člankom 38. propisuje se licencija kao pravo u određenim okolnostima.

„38.—(1) Neovisno o odredbama članka 37., tko namjerava—

 - (a) javno izvoditi zvučni zapis, ili **[orig. str. 4.]**
 - (b) uključiti zvučni zapis u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa,

on to ima pravo učiniti ako—

 - (i) pristane vršiti plaćanja tijelu za licencije u pogledu takve izvedbe odnosno uključivanja u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa, i
 - (ii) poštuje zahtjeve ovog članka.

(2) Osoba se može pozvati na pravo izvođenja zvučnog zapisa ili uključivanja zvučnog zapisa u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa, ako—

 - (a) obavijesti svako dotično tijelo za licencije o svojoj namjeri izvođenja zvučnog zapisa ili uključivanja zvučnog zapisa u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa,
 - (b) obavijesti svako od tih tijela o datumu od kojeg namjerava izvoditi zvučni zapis ili uključivati zvučni zapis u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa,

- (c) izvršava plaćanja tijelu za licencije u razdoblju od barem 3 mjeseca unazad,
 - (d) poštuje sve razumne uvjete u vezi s plaćanjima prema ovom članku o kojima ga povremeno može obavijestiti tijelo za licencije, i
 - (e) poštuje sve razumne zahtjeve za informacijama koje istakne tijelo za licencije kako bi mu se omogućili izračun i upravljanje plaćanjima prema ovom članku.
- (3) Smatra se da je osoba koja ispunjava pretpostavke utvrđene u podstavku 2. u svakom slučaju u istom položaju u pogledu povrede autorskog prava kao da je nositelj licencije koju je dodijelio nositelj predmetnog autorskog prava.
- (4) Ako osoba koja namjerava izvoditi zvučni zapis ili uključivati zvučni zapis u radiodifuzijsko emitiranje ili uslugu kablovskog programa i tijelo za licencije ne uspiju u razumnom razdoblju postići sporazum o pravednom plaćanju prema podstavku 2., uvjeti predloženog sporazuma prosljeđuju se nadzorniku radi utvrđivanja iznosa i uvjeta plaćanja.
- [...]”.
13. Člankom 184. propisuju se okolnosti u kojima će, među ostalim, zvučni zapis ispunjavati uvjete za zaštitu autorskim pravom. **[orig. str. 5.]**
- „184.—(1) Književno, dramsko, glazbeno ili umjetničko djelo, zvučni zapis, film, tipografsko uređenje objavljenog izdanja ili izvorna baza podataka ispunjavaju uvjete za zaštitu autorskim pravom ako su prvi puta zakonito učinjeni dostupnim javnosti—
- (a) u Državi, ili
 - (b) u svakoj zemlji, teritoriju, državi ili području koje obuhvaća relevantna odredba ovog dijela.
- (2) U svrhe ovog članka, smatra se da je činjenje dostupnim javnosti djela u zemlji, teritoriju, državi ili području prvo zakonito činjenje dostupnim javnosti čak i ako se ono istodobno zakonito učini dostupnim javnosti na drugom mjestu; u tu se svrhu smatra da je istodobno svako zakonito činjenje dostupnim javnosti djela na drugom mjestu u proteklih 30 dana.”
14. Učinak ovih odredaba, u mjeri u kojoj se to odnosi na proizvođače, jest to da je jedan od glavnih kriterija mjesto prvog izdavanja zvučnog zapisa.
15. Proizvođač također može ispunjavati uvjete za zaštitu autorskog prava upućivanjem na svoje prebivalište ili boravište u zemlji potpisnici konvencije. Radi se o kombiniranom učinku članka 183. Zakona iz 2000. i Copyright (Foreign

Countries) Ordera 1996 (Nalog iz 1996. o autorskom pravu u pogledu stranih zemalja) (S. I. br. 36 iz 1996.). Nalogom se propisuje zaštita autorskog prava na temelju reciprociteta. Vidjeti članak 9.

„9. Autorsko pravo u pogledu zvučnog zapisa, koje postoji samo na temelju ovog naloga, ne obuhvaća pravo na pravičnu naknadu prema članku 17. stavku 4. točki (b) Zakona osim ako to pravo odnosno pravo na zahtijevanje pravične naknade postoji i u zemlji u kojoj je zvučni zapis bio prvi puta izdan.”

16. Ovaj je nalog zadržan na snazi u prijelaznim odredbama Zakona iz 2000. Vidjeti stavak 3. podstavak 5. dijela I. glave prve Zakona iz 2000.

„(5) Neovisno o opozivu Zakona iz 1963., svaka uredba, pravilo ili nalog koji su doneseni prema tom zakonu i koji su trenutačno na snazi prije početka primjene dijela II. ovog Zakona, nastavljaju biti na snazi te se smatra da su nakon početka primjene dijela II. doneseni u skladu s odgovarajućim odredbama ovog Zakona.”

17. Propisani kriteriji za umjetnike izvođače utvrđeni su u dijelu III. poglavlju 9. Zakona iz 2000. kako slijedi:

„Poglavlje 9.

Ispunjavanje kriterija: Izvedbe

287.—U ovom dijelu i dijelu IV.—

„zemlja koja ispunjava kriterije” znači— **[orig. str. 6.]**

- (a) Irska,
- (b) druga država članica EGP-a, ili
- (c) u mjeri u kojoj je to propisano u članku 289., zemlja koja je određena tim člankom;

„pojedinaac koji ispunjava kriterije” znači državljanin zemlje koja ispunjava kriterije, pojedinac koji podliježe pravilima zemlje koja ispunjava kriterije ili pojedinac koji ima prebivalište ili uobičajeno boravište u zemlji koja ispunjava kriterije; i

„osoba koja ispunjava kriterije” znači irski državljanin ili pojedinac koji ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Državi.

288. —Izvedba ispunjava kriterije u svrhe odredaba ovog dijela i dijela IV. ako je izvodi pojedinac ili osoba koja ispunjava kriterije odnosno ako se odvija u zemlji, teritoriju, državi ili području koje ispunjava kriterije u skladu s ovim poglavljem.

18. Kao što to proizlazi iz prethodno navedenog, kako bi izvedba ispunjavala kriterije za pravo na naknadu prema članku 208. (i) mora postojati veza između umjetnika izvođača i zemlje koja ispunjava kriterije ili (ii) sama izvedba mora biti u zemlji koja ispunjava kriterije. Definicija zemlje koja ispunjava kriterije obuhvaća Irsku i sve članice Europskog gospodarskog prostora (EGP). Stoga, primjerice, ako se izvedba odvija u studiju za snimanje u Francuskoj, odnosno ako je mjesto izvedbe u zemlji EGP-a, tada su umjetnici izvođači ovlašteni na pravo na naknadu u pogledu naknadne uporabe tog zvučnog zapisa neovisno o njihovu osobnom državljanstvu, boravištu ili prebivalištu. Međutim, ako se izvedba odvija u zemlji koja nije dio EGP-a, primjerice u SAD-u, tada su umjetnici izvođači ovlašteni na pravo na naknadu samo ako ispunjavaju kriterije državljanstva, boravišta ili prebivališta.
19. Propisani kriteriji za umjetnike izvođače ne upućuju na mjesto prvog izdavanja zvučnog zapisa. Spor u ovome predmetu nastao je zbog tog neupućivanja.
20. Člankom 289. uređuju se nalozi kojima se osim Irske i zemalja EGP-a određuju dodatne zemlje kao zemlje koje ispunjavaju kriterije.

„289.—(1) Vlada nalogom može svaku zemlju, teritorij, državu ili područje u pogledu kojeg je sigurna da je zakonski propisalo odredbu, odnosno da će je propisati, kojom se primjereno štite irske izvedbe odrediti kao zemlju koja ispunjava kriterije i uživa zaštitu prema ovom dijelu i dijelu IV.

(2) U svrhe ovog članka, 'irska izvedba' znači izvedba— **[orig. str. 7.]**

(a) koju izvodi irski državljanin ili pojedinac koji ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Državi, ili

(b) koja se odvija u Državi.

(3) Ako se zakonom te zemlje, teritorija, države ili područja propisuje primjerena zaštita samo za određene opise izvedaba, nalog donesen na temelju stavka 1. kojim se određuje ta zemlja, teritorij, država ili područje može sadržavati odredbu kojom se u odgovarajućoj mjeri ograničava zaštita prema ovom dijelu ili dijelu IV. u odnosu na izvedbe u vezi s tom zemljom, teritorijem, državom ili područjem.

21. Do sada još nije donesen nijedan nalog na temelju članka 289.

Zakonodavstvo Unije

Direktiva 2006/115/EZ

22. Članak 8. stavci 1. i 2. Direktive 2006/115 glase kako slijedi:

„1. Države članice moraju umjetnicima izvođačima predvidjeti isključivo pravo davanja odobrenja ili zabrane za bežično radiodifuzijsko emitiranje i priopćavanje javnosti njihovih izvedaba, osim ako je ta izvedba već emitirana ili je učinjena s fiksacije.

2. Države članice moraju predvidjeti pravo kojim će se osigurati plaćanje jedinstvene primjerene naknade od strane korisnika, ako se fonogram, izdan u komercijalne svrhe ili umnoženi primjerak takva fonograma koristi za bežično radiodifuzijsko emitiranje ili za bilo kakvo priopćavanje javnosti, te raspodjelu takve naknade između odnosnih umjetnika izvođača i proizvođača fonograma. Države članice mogu, u slučaju nepostojanja sporazuma između umjetnika izvođača i proizvođača fonograma, utvrditi uvjete u vezi s raspodjelom takve naknade.”

Međunarodne konvencije i ugovori

(i) Rimski konvencija iz 1961.

23. Puni naziv Rimske konvencije jest „Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju”. Rimski konvencija potpisana je u Rimu 26. listopada 1961. Europska unija nije stranka Rimske konvencije.
24. Rimskom konvencijom utvrđuje se pojam „nacionalnog tretmana”. Člankom 2. stavkom 1. točkom (a) definira se da nacionalni tretman znači tretman priznat domaćim pravom države ugovornice u kojoj se zaštita zahtijeva umjetnicima izvođačima, koji su njezini državljani, glede izvedaba izvedenih, emitiranih ili prvi puta fiksiranih na njezinu teritoriju. Naime, time se nalaže da umjetnici izvođači koji ispunjavaju zahtjeve ostvaruju sva prava koja su propisana domaćim pravom. **[orig. str. 8.]**
25. Člankom 4. propisuje se kako slijedi:
- „Svaka država ugovornica priznat će nacionalni tretman umjetnicima izvođačima ako se ispuni jedna od sljedećih pretpostavaka:
- (a) da se izvedba izvodi u drugoj državi ugovornici;
 - (b) da je izvedba snimljena na fonogramu koji je zaštićen prema članku 5. ove Konvencije;
 - (c) da se izvedba, koja nije fiksirana na fonogram, prenosi emitiranjem zaštićenim člankom 6. ove Konvencije.”
26. Članak 4. točka (b) od osobite je važnosti za glavni postupak jer stvara poveznicu između prava umjetnika izvođača i proizvođača.
27. Člankom 5. propisuje se kako slijedi:

- „1. Svaka država ugovornica priznat će nacionalni tretman proizvođačima fonograma ako se ispuni jedna od sljedećih pretpostavaka:
- (a) da je proizvođač fonograma državljanin druge države ugovornice (mjerilo državljanstva);
 - (b) da je prvo fiksiranje zvuka učinjeno u drugoj državi ugovornici (mjerilo fiksiranja);
 - (c) da je fonogram prvi puta izdan u drugoj državi ugovornici (mjerilo izdavanja).
2. Ako je fonogram prvi puta izdan u državi koja nije ugovornica, ali je također izdan, unutar trideset dana od dana prvog izdavanja, u državi ugovornici (istodobno izdavanje), smatrat će se da je taj fonogram prvi puta izdan u državi ugovornici.
3. Notifikacijom položenom kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda svaka država ugovornica može izjaviti da neće primjenjivati mjerilo izdavanja ili mjerilo fiksiranja. Ta notifikacija može se položiti u vrijeme ratifikacije, prihvata ili pristupa Konvenciji, ili u bilo kojem drugom trenutku nakon toga; u posljednjem slučaju notifikacija će proizvesti učinak istekom šest mjeseci nakon što je bila položena.”
28. Pojam „izdavanje” definiran je člankom 3. točkom (d) na način da znači stavljanje na raspolaganje javnosti primjeraka fonograma u razumnoj količini.
- (ii) WIPO Ugovor o izvedbama i fonogramima iz 1996. (WPPT)**
29. WPPT je donesen u Ženevi 20. prosinca 1996. Europska unija položila je svoj ratifikacijski instrument 14. prosinca 2009. te je WPPT [**orig str. 9.**] u odnosu na nju stupio na snagu 14. ožujka 2010. (Irska je ratificirala WPPT istoga dana). Vidjeti raniju Odluku Vijeća 2000/278/EZ od 16. ožujka 2000. o odobrenju, u ime Zajednice, Ugovora o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo i Ugovora o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo.
30. Odnos između WPPT-a i Rimske konvencije objašnjava se u članku 1. stavku 1. WPPT-a, kako slijedi:
- „1. Ništa u ovom Ugovoru ne ukida postojeće obveze što ih ugovorne stranke imaju jedna prema drugoj prema Međunarodnoj konvenciji o zaštiti umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, sastavljenoj u Rimu, 26. listopada 1961. godine (u daljnjem tekstu ‚Rimska konvencija’).”
31. Zahtjev nacionalnog tretmana propisan je člankom 4. WPPT-a kako slijedi:

„Nacionalni tretman

1. Svaka ugovorna stranka priznaje državljanima drugih ugovornih stranaka, kako je definirano u članku 3., stavku 2., isti tretman koji priznaje svojim državljanima u pogledu isključivih prava posebno zajamčenih ovim Ugovorom, i u pogledu prava na pravičnu naknadu predviđenu u članku 15. ovog Ugovora.
 2. Obveza predviđena u stavku 1. ne primjenjuje se u mjeri u kojoj se druga ugovorna stranka služi rezervama dopuštenim člankom 15., stavkom 3. ovog Ugovora.”
32. Člankom 15. stavkom 1. propisuje se da umjetnici izvođači i proizvođači fonograma uživaju pravo na jedinstvenu pravičnu naknadu za neposrednu ili posrednu uporabu fonograma.
33. Pojam „državljanima drugih ugovornih stranaka” definiran je u članku 3. stavku 2. kako slijedi:
- „2. Državljanima drugih ugovornih stranaka smatraju se umjetnici izvođači ili proizvođači fonograma koji ispunjavaju kriterije za pravo na zaštitu predviđenu Rimskom konvencijom, kad bi sve ugovorne stranke ovog Ugovora, bile ugovornice te Konvencije. U pogledu tih kriterija za pravo na zaštitu ugovorne će stranke primjenjivati relevantne definicije iz članka 2. ovog Ugovora.”

5. **OBRAZLOŽENJE ZAHTEVA ZA PRETHODNU ODLUKU**

34. Sudskom praksom Suda EU utvrđeno je da je pri tumačenju Direktive 2006/115 nužno uzeti u obzir odredbe WPPT-a. Vidjeti, među ostalim, presude od 6. veljače 2013., *Stichting ter Exploitatie van Naburige Rechten (SENA)* (C-245/00, EU:C:2003:68); [orig. str. 10], od 15. ožujka 2012., *Societa Consortile Fonografici (SCF)* (C-135/10, EU:C:2012:140); i od 7. prosinca 2006., *Sociedad General de Autores y Editores de Espana (SGAE)* (C-306/05, EU:C:2006:764).
35. Međutim, Sud je u svim slučajevima razmatrao okolnosti u kojima je odredba Direktive 2006/115 bila istovjetna odredbi WPPT-a, npr. „priopćavanje javnosti” ili „pravična naknada”. Novi aspekt koji donosi glavni postupak jest to što odredba WPPT-a na koju se tužitelj poziva nema izravan pandan u Direktivi 2006/115. Time se postavlja pitanje jesu li pojmovi iz međunarodnih sporazuma koji nemaju izričite ekvivalente u Direktivi 2006/115 obuhvaćeni obvezom tumačenja.
36. Tužitelj naglašava zahtjev uzimanja u obzir konteksta tih pojmova i svrhe međunarodnih sporazuma. On navodi da je u odnosu na članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115 moguće utvrditi izravnu poveznicu ne samo s člankom 15. WPPT-a (koji je jednak članku 8. stavku 2.), nego i člankom 4. WPPT-a (nacionalni tretman) kojim se izričito upućuje na članak 15. Na temelju tog

argumenta, Direktivi 2006/115 i WPPT-u zajednički je jednak pojam prava umjetnika izvođača na dio pravične naknadne koja je plativa u slučaju priopćavanja javnosti. Člankom 4. WPPT-a navodi se da su, uvijek podložno mogućnosti rezervacije prema članku 4. stavku 2. WPPT-a, ovlaštenici prava državljani drugih ugovornih stranaka kako je to definirano člankom 3. stavkom 2. WPPT-a. Člankom 3. stavkom 2. WPPT-a propisuje se zapravo da su ovlaštenici državljani koji ispunjavaju kriterije za primjenjivost zaštite prema Rimskoj konvenciji. Kombinirani učinak članaka 4. i 5. Rimske konvencije jest to da nakon što je zvučni zapis zaštićen, i proizvođači i umjetnici izvođači imaju pravo na dio pravične naknade. Člankom 5. Rimske konvencije pravo se, zahvaljujući 30-dnevnom pravilu, proširuje općenito na proizvođače. Posljedica navedenog, odnosno barem se tako tvrdi, jest to da ovlaštenici prava na dio pravične naknade uključuju širok raspon proizvođača i umjetnika izvođača koji uvelike premašuju samo osobe iz konkretne ugovorne države.

37. Također, upućuje se na članak 23. stavak 1. WPPT-a kojim se propisuje da se ugovorne stranke obvezuju na usvajanje mjera u skladu s njihovim pravnim sustavima koje su potrebne za osiguranje primjene tog ugovora. Zastupnik primjećuje da Europska unija kao ugovorna stranka podliježe toj obvezi i tvrdi da je jedan od načina na koji Unija ispunjava tu obvezu članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115.
38. Protuargument tuženika jest to da ne postoji pravno načelo kojim se omogućuje automatski prijenos detaljnih odredaba Rimske konvencije i WPPT-a u Direktivu 2006/115. Zastupnik navodi članak 8. stavak 2. kao preciznu odredbu koja ne propisuje detalje u pogledu toga tko su umjetnici izvođači koji ispunjavaju kriterije. Da je zakonodavac Unije želio propisati koji proizvođači i umjetnici izvođači ispunjavaju kriterije za dio pravične naknade, bio bi to utvrdio u Direktivi 2006/115, a ne bi to ostavio državama članicama na određivanje. Naprotiv, u Direktivi 2006/115 ne postoji ekvivalentan pojam. U uvodnim izjavama Direktive 2006/115 navodi se samo **[orig. str. 11.]** da nije predviđeno postojanje suprotnosti s međunarodnim konvencijama na kojima se temelje zakoni o autorskom pravu i srodnim pravima država članica.
39. Zastupnik dodatno navodi da bi se širokim tumačenjem Direktive 2006/115, koje sudu predlaže tužitelj, isključilo izuzeće koje je izričito propisano člankom 4. stavkom 2. WPPT-a. Tako se navodi da čak i da se Direktivom 2006/115 uređuje pitanje koji proizvođači i umjetnici izvođači ispunjavaju kriterije, a u pogledu čega tuženik tvrdi da to nije slučaj, nema naznaka da Direktiva 2006/115 prevladava nad WPPT-om pa se primjereno primjenjuje pravo na odgovaranja na rezervaciju koju je izjavila druga ugovorna stranka u skladu s člankom 4. stavkom 2. U uvodnim izjava Direktive 2006/115 jasno se navodi da nije predviđeno postojanje suprotnosti s međunarodnom konvencijom.
40. Također se upućuje na prijelazne odredbe Direktive 2006/115. Navodi se da se njima priznaje nacionalno zakonodavstvo država članica i da se ta direktiva primjenjuje na prava zaštićena s 1. srpnja 1994. Time se, kako se ističe, negira

svaka tvrdnja (i) da se Direktivom 2006/115 uređuju prava; (ii) da se prava usklađuju; ili (iii) da je nacionalno zakonodavstvo neusklađeno s Direktivom 2006/115 ili WPPT-om.

41. Država je u usmenom očitovanju skrenula pozornost na izričaj uvodne izjave 6. i upotrebu izraza „usklađena pravna zaštita unutar Zajednice”. Tvrdi se da to upućuje na to da je Direktiva 2006/115 usmjerena na gospodarske subjekte u Zajednici, a da nije predviđeno uređivanje položaja gospodarskih subjekata izvan Zajednice.
42. Sud koji upućuje zahtjev zaključuje da tumačenje članka 8. Direktive 2006/115 nije *acte clair*. Konkretno, nejasno je u kojoj je mjeri opravdano pozivati se na odredbe WPPT-a i Rimske konvencije radi tumačenja članka 8. Nezavisni odvjetnik A. Tizzano u svojem je mišljenju u predmetu SENA zaključio da su pravila Rimske konvencije o nacionalnom tretmanu sastavni dio europskog prava. Neovisno o tome što Sud u svojoj presudi od 6. veljače 2003., SENA (C-245/00, ECLI:EU:C:2003:68), nije formalno podržao mišljenje nezavisnog odvjetnika, sama činjenica što se čini da je takav uvaženi nezavisni odvjetnik bio spreman prihvatiti da zahtjev nacionalnog tretmana prema Rimskoj konvenciji utječe na tumačenje pojma „pravične naknade” čak i u slučaju nepostojanja izričite istovrijedne odredbe u Direktivi iz 1992., u najmanju je ruku relevantna u pogledu pitanja je li tumačenje članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115 *acte clair*.
43. U slučaju da Sud odluči da se pojam „nacionalnog tretmana” primjenjuje na Direktivu 2006/115, tada će sud koji upućuje zahtjev morati odgovoriti na pitanje jesu li odredbe Zakona iz 2000. zakonit odgovor na rezervaciju koju su izjavile neke ugovorne stranke WPPT-a. Kao što to proizlazi iz sažetog prikaza relevantnih odredaba WPPT-a u točkama 29. i dalje *supra*, obveza obuhvaćanja pravom na pravičnu naknadu državljana drugih ugovornih stranaka, propisana člankom 4., podložna je mogućnosti izjave rezervacije u skladu s člankom 15. stavkom 3. Ugovorne stranke uživaju široku diskrecijsku ovlast u pogledu vrste rezervacije koju mogu izjaviti. Pravo na jedinstvenu **[orig. str. 12.]** pravičnu naknadu prema članku 15. stavku 1. može se (i) primijeniti samo u pogledu određenih uporaba; (ii) ograničiti na neki drugi način; ili (iii) uopće ne primijeniti.
44. SAD je ugovorna stranka WPPT-a, ali je izjavila rezervaciju u skladu s člankom 15. stavkom 3. kako slijedi:

„U skladu s člankom 15. stavkom 3. WIPO Ugovora o izvedbama i fonogramima, SAD primjenjuje odredbe članka 15. stavka 1. WIPO Ugovora o izvedbama i fonogramima samo u pogledu određenih radnji radiodifuzijskog emitiranja i priopćavanja javnosti digitalnim sredstvima za koje se obračunava izravna ili neizravna naknada te za drugo reemitiranje i isporuke digitalnih nosača zvuka, kako je to predviđeno pravom SAD-a.”
45. Uz iznimku te rezervacije, irska država *bila bi obvezna odobriti*, u skladu s WPPT-om, nacionalni tretman državljanima SAD-a. Proizvođač iz SAD-a imao bi

pravo na zaštitu autorskog prava na temelju (i) prebivališta ili boravišta u SAD-u (kombinirani učinak članka 183. Zakona iz 2000. i Naloga iz 1996. o autorskom pravu u pogledu stranih zemalja) ili (ii) prvog izdavanja zvučnog zapisa u SAD-u (članak 184. Zakona iz 2000.). Kako bi umjetnik izvođač iz SAD-a imao pravo na zaštitu autorskog prava, *bilo bi potrebno* da ministar, u skladu s člankom 289., donese nalog kojim se SAD [određuje kao zemlja koja ispunjava kriterij]. (Umjetnik izvođač iz SAD-a ne ispunjava postojeće propisane kriterije u člancima 287. i 288. zbog očitog razloga što SAD nije zemlja EGP-a).

46. Naravno, činjenica što je SAD izjavio rezervaciju u skladu s člankom 15. stavkom 3. ima za posljedicu to da je irska država oslobođena obveze obuhvaćanja državljana SAD-a nacionalnim tretmanom. Međutim, stvarni učinak Zakona iz 2000. jest to da će u brojnim slučajevima kriterije za zaštitu autorskog prava ispunjavati proizvođači iz SAD-a, ali ne i umjetnici izvođači iz SAD-a. Taj različit tretman nastaje jer se proizvođač iz SAD-a može pozvati na kriterije „prvog izdavanja” iz članka 184., a umjetnik izvođač iz SAD-a ne može. Iz toga proizlazi da u slučaju zvučnih zapisa koji uključuju proizvođače i umjetnike izvođače iz SAD-a cjelokupna licencijska naknada plativa prema članku 38., odnosno pravična naknada, pripada isključivo proizvođaču.
47. Sud koji upućuje zahtjev traži od Suda odluku predstavlja li asimetričan tretman proizvođača i umjetnika izvođača legitiman odgovor na rezervaciju iz članka 15. stavka 3. **[orig. str. 13.]**

6. PRETHODNA PITANJA

1. Je li obveza nacionalnog suda da Direktivu 2006/115 o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva („Direktiva [2006/115]”) tumači s obzirom na svrhu i cilj Rimske konvencije i/ili WPPT-a ograničena na pojmove na koje se izričito upućuje u toj direktivi ili, alternativno, obuhvaća pojmove koji se nalaze samo u ta dva međunarodna sporazuma? Konkretno, u kojoj se mjeri članak 8. Direktive [2006/115] mora tumačiti s obzirom na zahtjev „nacionalnog tretmana” iz članka 4. WPPT-a?

2. Ima li država članica diskrecijsku ovlast za propisivanje kriterija prema kojima se utvrđuje koje se umjetnike izvođače kvalificira kao „odnosne umjetnike izvođače” prema članku 8. Direktive? Konkretno, može li država članica ograničiti pravo na dio pravične naknade u okolnostima (i) kada je izvedba nastala u zemlji Europskog gospodarskog područja (EGP) odnosno (ii) kada umjetnici izvođači imaju prebivalište ili boravište u zemlji EGP-a?

3. Koju diskrecijsku ovlast ima država članica kada odgovara na rezervaciju koju je izjavila druga ugovorna stranka prema članku 15. stavku 3. WPPT-a? Konkretno, je li država članica obvezna preuzeti istovjetne uvjete rezervacije koju je izjavila druga ugovorna stranka? Zahtijeva li se od ugovorne stranke neprimjena 30-dnevnog pravila iz članka 5. Rimske konvencije ako to može

dovesti do toga da proizvođač iz stranke koja je izjavila rezervaciju prima naknadu prema članku 15. stavku 1., ali ne i umjetnici izvođači istog zapisa? Alternativno, je li stranka koja odgovara na rezervaciju ovlaštena državljanima stranke koja izjavljuje rezervaciju pružiti opsežnija prava nego što je to učinila ta potonja stranka, odnosno može li stranka koja odgovara na rezervaciju pružiti prava koja nisu recipročno uzvrćena u stranci koja izjavljuje rezervaciju?

4. Je li u svim okolnostima dopušteno ograničiti pravo na pravičnu naknadu na proizvođače zvučnog zapisa, odnosno odbiti pravo umjetnicima izvođačima čije su izvedbe fiksirane u tom zvučnom zapisu?

Datum: 20. ožujka 2019.

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT